

**Saksa presidendi Frank-Walter Steinmeieri
lõunalaua kõne Eesti, Läti ja Leedu presidentide visiidi
puhul
16. septembril 2021
Bellevue lossis**

Epistula non erubescit. Paber ei punasta, ütleb Cicero. Täna ütleme saksa keeles: Paber on kannatlik. Tselluloosile saab vahel nii mõndagi kirja panna, ilma et sel oleks vahetud tagajärjed.

Teie saabumisel näidati meile vitriinides hoopis vastupidist. Paber võib olla kannatamatu, sisurohke, maailma muutev. Sellest annavad tunnistust Saksa välisministeeriumi poliitilise arhiivi eksponaadid, mis dokumenteerivad meie riikide suhete muutlikku ajalugu. Tegemist on dokumentidega, mis kirjutasid maailma ajalugu, nagu 1920. aasta 15. juuli „Saksamaa ja Läti vaheliste diplomaatiliste suhete taastamise ajutine leping“, Teie toonaste välisministrite 1991. aasta 28. augusti vastused nootidele seoses Saksamaaga diplomaatiliste suhete taastamisega, Ja lõpuks, kuid mitte vähemtähtsana: Norderstedti nukuteatri sõprusühingu (Freundeskreis der Norderstedter Puppenbühne) küsimus ürituste korraldamisvõimaluste kohta Eestis. Jah: kultuur on samuti meie kahepoolsete suhete lahutamatu osa!

Minu jaoks saab täna ring täis: oma ametiaja alguses, 2017. aasta suvel, käisin Teie riikides pikal visiidil.

Mäletan siiani seda augustikuu päeva, seda saatuslikku 23. augustit. Kallis Kersti Kaljulaid, püüdsin Tallinnas, Teaduste Akadeemias kirjeldada, kuidas kujunes meie riikide muutlik ajalugu sel 23. augustil, alates kõige pimedamatest tundidest, Molotov-Ribbentropi pakti allkirjastamisest 1939. aastal, kuni kõige rõõmurohkemate hetkedeni, Balti ketini 1989. aastal, selle vabadusest kantud inimketini, mis innustas ka teisi julgeid mu kodumaa idaosas. Rääkisin sellest, kuidas meie ühine ajalugu meid ja meie vastutustunnet tänaseni mõjutab. Kõnelesin ka sellest, et ajalugu ei tohiks kunagi relvana kuritarvitada, vaid me peaksime sellest õppima ja andma meile kohustuse parema tuleviku loomiseks.

Sain Riias, kallid Egils Levits, külastada Sinu eelkäijaga okupatsioonimuuseumit ja arutada noortega digitaalse tuleviku üle.

Ning Leedus, hea Gitanas Nausėda, külastasin ma Sinu eelkäijaga Ruklas Saksa sõjaväe kontingenti, mis asub seal meie liidusolidaarsuse konkreetse väljendusena, ja mälestasin Paneriais holokausti ohvreid.

Nagu eilne, kuulub ka tänane meie riikide suhete juurde. Just seetõttu, et seisame silmitsi minevikuga, saame töötada praegu parema homse nimel.

Jalutasime Teie varasemaste visiitide jooksul koos lossiaias. Või nagu kirjeldab seda Schiller: „[...] kes ma lõpuks toast kui vanglast / kitsaste vestluste käest pääsin ja seisan su all.“ Pärast kuudepikkust ühiskonna lukus olemist, tühistatud välisreise, isikliku kogemuste vahetuse puudumist: milline kergendus oli pääseda töötoa kammitsaist. Milline rõõm on Teid taas näha, süveneda isiklikku vestlusesse.

Ja ka täna on mul Teie külastuse üle väga hea meel, sest ma tean, kui tihedalt Te olete minu riigiga seotud, muu seas Teie isiklike elulugude kaudu.

Sina, hea Kersti, kasutasid oma ametipositsiooni, et juhtida tähelepanu kliimamuutuse ohtudele, ja käisid selle jaoks isegi Antarktikas ekspeditsioonil. Eelmisel suvel olid Sa pärast pandeemia puhkemist minu esimene ametlik külaline. Meenutan rõõmsal meelel Eesti saatkonna 100. sünnipäeva auks toimunud tseremooniat ja meie ühist õhtusööki. Ja Sinu kingitus, kiire e-jalgratas, tabas naelapead. Ma kinnitan Sulle: kuni tänase päevani kasutatakse seda ratas endiselt iga päev, siin lossipargis, minu ja mu töötajate poolt usinalt. Kui soovid seda visiidi ajal laenata, saab seda iga kell korraldada – Berliin on suurepärase linn jalgrattasõiduks!

Meid kahte, kallid Egils, ühendab akadeemiline karjäär, juurastuudium. Minu teada ei ole ühtegi teist välisriigi riigipead, kellel oleks sooritatud kaks Saksa riigieksamit ja kes oleks töötanud Saksa kõrgemas ringkonnakohtus. Igal juhul ohkas mu büroojuht pärast meie viimast vestlust, et kaks inimest on teineteist leidnud. Ma arvan, et sisulise arutelu jaoks pole paremat komplimenti olemas. Tere tulemast, hea Egils.

Kallid Gitanas, ka Sina õppisid Saksamaal, tunned seda maad ja selle inimesi ning käisid noore mehena Saksa Bundestagis praktikal. Euroopa Ülemkogul aitasid sa käivitada ELi majanduse taastekava ja seisad tugeva Euroopa eest, millel on kaasa rääkida ka välispoliitikas. Mul on hea meel, et saame täna, pärast Sinu esimest visiiti siin Berliinis ja põgusast kohtumist Sofias taas mõtteid vahetada. Tere tulemast, kallid Gitanas!

Tänane sündmus on kahekordne ja lisaks eriti rõõmustav: tähistame meie riikide vaheliste diplomaatiliste suhete algust ja seega

ka Teie omariikluse loomise 100. aastapäeva. Lisaks tähistame diplomaatiliste suhete taastamist, Teie taasiseseisvumist 30 aasta eest.

Täna oleme me Euroopa Liidus partneritena majanduslikult ja poliitiliselt tihedamalt omavahel seotud kui eales varem. Kogemuste vahetus meie ettevõtete ja ülikoolide, kultuuri- ja teadusasutuste vahel toimub nii dünaamiliselt, nagu me vaevalt loota oskasime. Meie poliitilised kontaktid on tihedad ja põhinevad usaldusel.

Jah, see on tõsi, et vaatame Saksamaal vaistlikult sageli lääne poole. Aastakümneid kestnud raudne eesriie avaldab mõju ka aastakümneid hiljem. Samuti on õige, et prantsuse-saksa sõprus mängib ühtse Euroopa jaoks olulist rolli. Aga hea Euroopa poliitika saab ainult siis õnnestuda, kui mu riik teeb kõikide liikmesriikidega tihedat koostööd, nii lõunas kui põhjas, Kesk -Euroopas ja selle kirdeosas.

Kui me räägime Euroopa tulevikust – praegu on käimas suur konverents, kus kõigil selle liidu kodanikel on võimalus oma arvamust avaldada – siis tahame kuulda ka Balti riikide ja nende kodanike häält. Teie riigid kuuluvad Euroopa südamesse. Teie panus Euroopa tulevikku on väärtuslik ja hädavajalik. Seda näeme me eriti välis- ja julgeolekupoliitika küsimustes.

Ja just seetõttu, et Teie riigid asuvad ELi välispiiril, tunnete meie täielikku solidaarsust selle piiri kaitsmisel, muus hulgas Valgevene režiimi küünaliste rünnakute eest.

Kui vaatame ELi välispiiridest kaugemale, mõtleme loomulikult praegusele olukorrale Afganistanis. Ka Eesti, Läti ja Leedu sõdurid on viimase 20 aasta jooksul suuri ohvreid toonud. Atlandiülese liidu ebaõnnestumisega Afganistanis tuleb tegeleda ühiselt. Minu jaoks on selged juba kaks, vaid näiliselt vastuolulist õppetundi: Euroopa julgeolek ei saa toimida ilma USA -ta. Ja me peame Euroopa julgeoleku nimel kandma rohkem Euroopa vastutust! Mitte väljaspool NATO-d, mitte EL-i struktuure dubleerides, vaid tugevate ja enesekindlate eurooplastena NATO-s.

Seda, kui väga me vajame NATO-t tugeva liiduna, näeme me igapäevaselt Läänemere piirkonnas. Olen mures, et sõjalised pinged on Teie piiridel, ELi piiridel taas kasvamas. Ei möödu peaaegu päevagi, mil Venemaa sõjalennukid Läänemere kohal ei lendaks, aina sagedamini tungivad hävitajad Teie riikide õhuruumi. Alates Krimmi ja Donbassi ebaseaduslikust annekteerimisest ning pärast vägede paigutamist Ukraina piirile ei ole ohuolukord ja vahejuhtumite toimumise risk olnud tõsisem kui praegu.

Minu tänane sõnum on: Te ei ole selles olukorras üksi. Kes ähvardab Balti riike, ähvardab kogu NATO liitu, ähvardab Saksamaad. Seetõttu juhib Saksa Bundeswehr NATO üksust Leedus ja seetõttu kaitsevad Saksa õhujõud vaheldumisi teiste NATO partneritega

Läänemere õhuruumi. Sel moel saame selgelt näidata, et NATO riikide territoriaalse terviklikkuse ja sõltumatuse üle ei ole võimalik kaubelda!

Kui üldse, siis on vaid mõned riigid, mida olen oma välisministri ametiajal ja viimase ligi viie aasta jooksul liidupresidendina sagedamini külastanud kui Teie riike.

Lisaks diplomaatilisele protokollile ja poliitilistele kohtumistele oli minu jaoks isiklikult alati tohutult rikastav vestlus kunstnike ja haritlastega. Meenutan näiteks liigutavat kohtumist Leedu suure luuletaja Tomas Venclovaga või Läti organisti Iveta Apkalna joovastavat kontserti Hamburgi Elbefilharmonias, kohtumist Arvo Pärdiva Tallinnas. Teie kodumaa, nende kolme väidetavalt väikese riigi kultuuriline rikkus ja selle arvukad, mitmekülgsed sidemed Saksamaaga on ja jäävad minu jaoks isegi pärast kümneid külastusi paeluvaks.

Meil on palju ühist. Nii et tõstame klaasid! Meie riikide ja rahvaste sõpruse terviseks! Meie ühise tuleviku terviseks, ühendatud vabaduses ja rahus!